

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opintotukilain
31 ja 32 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia. Kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan päätöksistä tehdyt poistovaatimukset ratkaisisi opintotuen muutoksenhakulautakunta eikä vakuutusosoikeus kuten nykyisin. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan organisaatiota muutettaisiin siten,

että lautakunnassa olisi päätoiminen puheenjohtaja.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Päätöksen poistaminen

Opintotukilain (65/1994) 31 §:ssä säädetään päätöksen poistomenettelystä. Jos opintotukilaisilla tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu vääriin tai puutteelliseen selvitykseen tai on ilmeisen lainvastainen, vakuutusosoikeus voi Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan esityksestä tai asianomaisen hakemuksesta poistaa päätöksen muilta kuin opintotulainan valtiontakausta koskevilta osin. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) 14 §:ssä on viittaus opintotukilain poistomenettelyyn.

Vakuutusosoikeus ratkaisi poistohakemuksia vuonna 2003 yhteensä 2 199 kappaletta, joista opinto- ja koulumatkatukea koskevia 949 kappaletta. Vuonna 2004 vastaavat luvut olivat yhteensä 1 873 kappaletta, joista opinto- ja koulumatkatukea koskevia 552 kappaletta. Hyväksymisprosentti oli 89 vuonna 2003 ja 85 vuonna 2004.

Vuoden 2007 alussa voimaan tulevan työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan työelä-

keasioiden muutoksenhakulautakunta voi poistaa lainvoimaisen päätöksen. Muutosta on perusteltu sillä, että vakuutusosoikeus hyväksyy pääosan poistovaatimuksista. Tästä syystä olisi tarkoituksenmukaista, että poistohakemukset käsiteltäisiin ensimmäisessä muutoksenhakuasteessa. Myös sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettaman toimeentuloturvan muutoksenhakujärjestelmän selkiyttämistä koskevan projektin työssä on päädytty siihen, että lainvoimaisten päätösten poistaminen olisi tarkoituksenmukaista antaa ensimmäisen muutoksenhakuasteen tehtäväksi. Esitys on tarkoitus sisällyttää hallituksen esitykseen laiksi sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle kuluvan vuoden aikana.

Opintotukilain 31 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että poistovaatimukset ratkaisisi ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuen muutoksenhakulautakunta. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätöksestä olisi valitusosoikeus vakuutusosoikeuteen opintotukilain 29 §:n mukaisesti. Omia päätöksiään opintotuen muutoksenhakulautakunta ei poistaisi, vaan vakuutusosoikeus voisi poistaa ne ja omat päätöksensä. Muilta osin nykyinen menettely säilyisi ennallaan. Asi-

anosaisia olisi edelleen kuultava ennen poistovaatimukseen liittyvää päätöksentekoa. Etuuden maksatus voitaisiin myös väliaikaisesti keskeyttää tai etuus maksaa poistovaatimuksen mukaisena.

Muutos helpottaisi myös poistopäätösten suuresta lukumäärästä aiheutuvaa ruuhkautumista vakuutusosoikeudessa ja nopeuttaisi lainvoimaista päätöstä koskevan asian käsittelyä. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan lisäksi yhdenmukaistettavaksi muiden etuuslakien vastaavan säännöksen kanssa samoin kuin lisättäväksi poistovaatimuksen tekemiselle säädetty viiden vuoden määräaika, josta nykyisin on säädetty vakuutusosoikeuslain (132/2003) 18 §:ssä.

1.2 Opintotuen muutoksenhakulautakunnan organisaation kehittäminen

Opintotuen muutoksenhakulautakunnasta säädetään opintotukilain 32 §:ssä. Opintotuen muutoksenhakulautakunta on erikoistuomioistuimeen rinnastettava lautakuntatyypinen muutoksenhakuelin opintotukiasioissa. Se on aloittanut toimintansa 1 päivänä toukokuuta 1992. Muutoksenhakulautakunnalta voi hakea muutosta Kansaneläkelaitoksen ja korkeakoulujen opintotukilautakuntien opintotukilain nojalla antamiin opintotukea koskeviin päätöksiin sekä Kansaneläkelaitoksen lukio- ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatukea koskevan lain nojalla antamiin päätöksiin. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa edelleen vakuutusosoikeuteen.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta muodostuu sivutoimisista jäsenistä. Lautakunnassa on sivutoiminen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä ja kullakin heistä henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Muista jäsenistä kahdella tulee olla korkeakouluopintojen ja yhdellä peruskoulun jälkeisten yleissivistävien tai ammatillisten opintojen hyvä tuntemus. Valtioneuvosto määrää lautakunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Nykyinen lautakunta on asetettu kaudeksi 1.5.2004—30.4.2007.

Kysymys oikeusturvan tehostamisesta on käynnistynyt valtioneuvoston helmikuussa 2000 asettamalla komitealla, jonka tehtävänä

oli laatia ehdotus toimeentuloturva-asioiden muutoksenhakujärjestelmän uudistamisesta. Komitea sai työnsä valmiiksi 31 päivänä lokakuuta 2001 (Toimeentuloturvan muutoksenhakukomitean mietintö KM 2001:9). Komitea tarkasteli toimeentuloturvan muutoksenhakujärjestelmää kokonaisuutena, johon kuuluivat muutoksenhaun eri vaiheet. Muutoksenhakulautakuntien osalta komitea laati ehdotuksensa kehittämislinjoiksi.

Toimeentuloturvan muutoksenhakukomitea esitti mietinnössään, että kaikissa toimeentuloturvan muutoksenhakulautakunnissa tulisi olla päätoiminen puheenjohtaja. Tämä on perusteltua muutoksenhakulautakuntien tehokkaan toiminnan ja yhdenmukaisen ratkaisukäytännön vuoksi. Päätoiminen puheenjohtaja vahvistaisi myös muutoksenhakulautakuntien organisatorisesti itsenäistä asemaa.

Tarkastuslautakunnassa, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa ja tapaturmasasioiden muutoksenhakulautakunnassa on päätoiminen puheenjohtaja. Työttömyysturvautakunnassa on sivutoiminen puheenjohtaja.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksen mukaan lautakunnan hallinnolliset asiat ratkaisee lautakunnan täysistunto tai lautakunnan puheenjohtaja. Täysistunto koostuu lautakunnan kaikista varsinaisista jäsenistä. Lautakunnan puheenjohtaja käsittelee ja ratkaisee lautakunnan hallinnolliset asiat jaoston kokouksen jälkeen. Työjärjestyksen mukaan puheenjohtaja päättää kaikista lautakunnan hallinnollisista asioista, joista ei päätetä täysistunnossa. Hallinnolliset asiat esittelee täysistunnolle ja puheenjohtajalle lautakunnan hallinnollisia asioita hoitava lakimies.

Muutoksenhakulautakunta on perustettu vuonna 1992. Tuolloin lautakunnan henkilöstö muodostui neljästä henkilöstä. Sekä käsiteltävien asioiden että henkilöstön määrä on kasvanut huomattavasti. Lautakunta toimii itsenäisenä virastona ja hoitaa oman hallintonsa itsenäisesti. Tavoitteena on uudistaa muutoksenhakulautakunnan organisaatiota sen ratkaistavaksi tulevien valitusten, hallinnon ja johtamisen kannalta toimivammaksi.

Hallintolainkäyttölain ja hallintolain uudistamisen myötä prosessuaalisten säännösten merkitys on kasvanut muutoksenhakulautakunnan valitusasioiden käsittelyssä. Opinto-

tukilain 32 §:ää muutettiin 1 päivänä huhtikuuta 1999 alkaen siten, että menettelyssä opintotuen muutoksenhakulautakunnassa noudatetaan hallintolainkäyttölakia (586/1996). Tämän myötä suulliset käsittelyt opintotuen muutoksenhakulautakunnassa tulivat mahdollisiksi. Lautakunnan jäsenillä tulee olla enenevässä määrin tuntemusta hallintolainkäytöstä. Lautakunnan asemaa itsenäisenä, riippumattomana tuomioistuintyyppisenä lautakuntana tulee vahvistaa.

Opintotuen muutoksenhakulautakuntaan saapuvien valitusten määrä vaihtelee vuosittain, mutta on vuodesta 1998 lukien ollut noin 3 000—4 000 valitusta/vuosi. Vuonna 2005 lautakunta antoi yhteensä 3 696 päätöstä, vuoden lopussa käsittelemättömiä valituksia oli vireillä 909. Keskimääräinen valitusasioiden käsittelyaika oli vuoden 2005 lopussa noin kuusi kuukautta. Ratkaisuja henkilötyövuotta kohti oli 363 kappaletta ja lakimiestä kohden 727 kappaletta. Ratkaisun hinta oli 152 euroa.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan organisaatiota ehdotetaan muutettavaksi siten, että lautakuntaan perustetaan päätoimisen puheenjohtajan virka. Tällä korvattaisiin lautakunnan nykyinen, sivutoiminen puheenjohtaja. Päätoiminen, toistaiseksi nimitetty puheenjohtaja vahvistaisi lautakunnan itsenäistä asemaa tuomioistuimen tyyppisenä muutoksenhakuelimenä.

Päätoiminen puheenjohtaja toimisi lautakunnan puheenjohtajana ja valvoisi lain soveltamiskäytännön yhdenmukaisuutta koko päätöstuotannon osalta, hoitaisi lautakunnan hallinnolliset asiat, kehittäisi lautakuntaa ja sen toimintaa sekä toimisi henkilöstön johtajana.

Lautakunnan puheenjohtajalla tulisi olla tuomarin virkaan vaadittava kelpoisuus. Päätoimisen puheenjohtajan nimittäisi valtioneuvosto.

Lautakuntaan nimitettäisiin edelleen sivutoiminen varapuheenjohtaja, jolla olisi henkilökohtainen varajäsen. Sivutoiminen varapuheenjohtaja voisi toimia jaoston puheenjohtajana. Myös lautakunnan varapuheenjohtajalla tulisi olla tuomarin virkaan vaadittava kelpoisuus.

Lisäksi opintotukilain 32 §:n 4 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että opintotuen muutoksenhakulautakunnalla olisi sa-

manlainen velvollisuus suullisen käsittelyn toimittamiseen kuin hallinto-oikeuksilla. Tällaista säännöstä on toimeentuloturvan muutoksenhakukomitean ehdotusten pohjalta valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla toimivia muutoksenhakulautakuntia koskeviin säännöksiin. Hallintolainkäyttölain 11 luvun säädöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta ei kuitenkaan sovellettaisi.

2 Esityksen vaikutukset

2.1 Henkilöstövaikutukset

Poistovaatimusten käsittelyn siirtäminen opintotuen muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi lisäisi muutoksenhakulautakunnassa ratkaistavien asioiden määrää ja vähentäisi vakuutusoikeyden käsiteltäväksi tulevien asioiden määrää.

Päätoiminen puheenjohtaja korvaisi sivutoimisen puheenjohtajan, toimisi puheenjohtajana lautakunnan täysistunnossa ja jaostossa. Myös varapuheenjohtaja voisi toimia jaoston puheenjohtajana kuten nykyinkin.

Lautakunnassa työskentelee kuusi lakimiestä, joista yksi on määräaikainen. Päätoimisen puheenjohtajan nimittämisen jälkeen lakimiesten määrä voitaisiin vähentää viiteen, koska nykyisin yksi lakimiehistä on hoitanut muutoksenhakulautakunnan hallintoa.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Muutoksista ei aiheudu lisäkustannuksia. Päätoimisen puheenjohtajan palkkakustannukset voidaan kattaa nykyisen sivutoimisen puheenjohtajan palkkiokustannuksilla ja yhden lakimiehen vähentämisestä aiheutuvilla palkkakustannuksilla.

3 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, vakuutusoikeydeltä ja opintotuen muutoksenhakulautakunnalta. Oikeusministeriö ja opintotuen muutoksenhakulautakunta puoltavat esitystä kaikilta osin. Vakuutusoikeyden puoltaa esitystä opintotuen muutoksenhakulautakunnan organisaation kehittämisen

osalta. Vakuutusosoikeus sen sijaan pitää päätöksen poistamista koskevien asioiden siirtämistä opintotuen muutoksenhakulautakuntaan oikeuspoliittisesti ongelmallisena asiana ja katsoo, että esityksestä tältä osin tulisi pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin antanut lausunnon työntekijäin eläkelakia koskevasta hallituksen esityksestä eikä ole puuttunut siihen sisältyvään vastaavaan muutosehdotukseen. Esityksessä on otettu huomioon oikeusministeriön ja vakuutusosoikeuden esittämiä tarkennuksia.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousar-

vioesitykseen ja tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan puheenjohtajan virka tulisi täyttää jo ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

opintotukilain 31 ja 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 31 § ja 32 §:n 1—4 momentti, sellaisena kuin niistä on 31 § laeissa 341/1997 ja 1117/1997 sekä 32 §:n 4 momentti laissa 305/1999, seuraavasti:

31 §

Päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva Kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lainvastainen, opintotuen muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen, Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan vaatimuksesta poistaa päätöksen muilta kuin myönnettyä opintolainan valtiontakausta koskevilta osin ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Jos opintotuen muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lainvastainen, vakuutusosoikeus voi asianosaisen, Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan vaatimuksesta poistaa päätöksen muilta kuin myönnettyä opintolainan valtiontakausta koskevilta osin ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Jos Kansaneläkelaitos tai asianomainen opintotukilautakunta tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi väliaikaisella päätöksellä keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lain-

voiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos tai opintotukilautakunta voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös opintotuen muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 29 §:ssä säädetään.

32 §

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on päätoiminen puheenjohtaja, sivutoiminen varapuheenjohtaja ja neljä muuta sivutoimista jäsentä. Varapuheenjohtajalla ja jäsenillä on kullakin henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

Valtioneuvosto nimittää opetusministeriön esityksestä päätoimisen puheenjohtajan toistaiseksi ja muut jäsenet sekä heidän varajäsenensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenen tai varajäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden hänelle määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jäsen-

ten oikeudesta pysyä tehtävässään on muuten voimassa, mitä tuomarinviran haltijasta säädetään. Puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla tuomarin viran hoitamiseen oikeuttava kelpoisuus. Muista jäsenistä kahdella tulee olla korkeakouluopintojen ja kahdella peruskoulun jälkeisten yleissivistävien tai ammatillisten opintojen hyvä tuntemus.

Muutoksenhakulautakunta voi toimia jaostoihin jakautuneena. Tarkemmat säännökset lautakunnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Asian käsittelyssä opintotuen muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Mitä hallintolainkäyttölain 38 §:ssä säädetään suullisen käsittelyn toimittamisesta yksityisen asianosaisen pyynnöstä hallinto-oikeudessa, koskee suullisen käsittelyn toi-

mittamista opintotuen muutoksenhakulautakunnassa. Muutoksenhakulautakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei sovelleta hallintolainkäyttölain 11 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta. Menettelystä päätöksen poistamisessa on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään valituksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämän lain voimaantullessa vakuutus-oikeudessa vireillä olevat tämän lain 31 §:n 1 momentissa tarkoitetut poistohakemukset ratkaistaan vakuutus-oikeudessa.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Antti Kalliomäki*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

opintotukilain 31 ja 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 31 § ja 32 §:n 1—4 momentti, sellaisena kuin niistä on 31 § laeissa 341/1997 ja 1117/1997 sekä 32 §:n 4 momentti laissa 305/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

31 §

Päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lainvastainen, vakuutusoikeus voi kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan esityksestä tai asianomaisen hakemuksesta, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi, poistaa päätöksen muilta kuin myönnettyä opintolainan valtioneuvoston päätöksestä koskevilta osin ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään edellä tarkoitetun esityksen kansaneläkelaitos tai opintotukilautakunta voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen esityksensä mukaisena.

Ehdotus

31 §

Päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva Kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lainvastainen, opintotuen muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen, Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan vaatimuksesta poistaa päätöksen muilta kuin myönnettyä opintolainan valtioneuvoston päätöksestä koskevilta osin ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Jos opintotuen muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusoikeuden antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lainvastainen, vakuutusoikeus voi asianosaisen, Kansaneläkelaitoksen tai asianomaisen opintotukilautakunnan vaatimuksesta poistaa päätöksen muilta kuin myönnettyä opintolainan valtioneuvoston päätöksestä koskevilta osin ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos tai opintotukilautakunta voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös opintotuen muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 29 §:ssä säädetään.

32 §

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä. Kullakin heistä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

Valtioneuvosto määrää opintotuen muutoksenhakulautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet sekä heidän varajäsenensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Muista jäsenistä kahdella tulee olla korkeakouluopintojen ja kahdella peruskoulun jälkeisten yleissivistävien tai ammatillisten opintojen hyvä tuntemus.

Jos Kansaneläkelaitos tai asianomainen opintotukilautakunta tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi väliaikaisella päätöksellä keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen tai opintotukilautakunnan on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos tai opintotukilautakunta voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös opintotuen muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 29 §:ssä säädetään.

32 §

Opintotuen muutoksenhakulautakunta

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on *päätoiminen* puheenjohtaja, *sivutoiminen* varapuheenjohtaja ja neljä muuta *sivutoimista* jäsentä. *Varapuheenjohtajalla ja jäsenillä* on kullakin henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla.

Valtioneuvosto *nimittää opetusministeriön esityksestä päätoimisen* puheenjohtajan *toistaiseksi* ja muut jäsenet sekä heidän varajäsenensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. *Jäsenen tai varajäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden hänelle määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Jäsenten* oikeudesta pysyä tehtävässään on muuten voimassa, mitä tuomarinviran haltijasta säädetään. Puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla *tuomarin viran hoitamiseen oikeuttava kelpoisuus*. Muista jäsenistä kahdella tulee olla korkeakouluopintojen ja kahdella peruskoulun jälkeisten

Muutoksenhakulautakunta voi toimia jao-
stoihin jakautuneena. Tarkemmat sää-
nökset lautakunnasta annetaan asetuksella.

Asian käsittelyssä opintotuen muutoksen-
hakulautakunnassa sovelletaan hallintolain-
käyttökäytäntöä (586/1996), jollei erikseen toi-
sin säädetä. Opintotuen muutoksenhakulau-
takunnassa toimitetaan tarvittaessa asian
selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin
hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään.

yleissivistävien tai ammatillisten opintojen
hyvä tuntemus.

Muutoksenhakulautakunta voi toimia ja-
ostoihin jakautuneena. Tarkemmat sää-
nökset lautakunnasta annetaan *valtioneu-
voston* asetuksella.

Asian käsittelyssä opintotuen muutoksen-
hakulautakunnassa sovelletaan hallintolain-
käyttökäytäntöä (586/1996), jollei erikseen toi-
sin säädetä. *Mitä hallintolainkäyttölain
38 §:ssä säädetään suullisen käsittelyn toi-
mittamisesta yksityisen asianosaisen pyyn-
nöstä hallinto-oikeudessa, koskee suullisen
käsittelyn toimittamista opintotuen muutok-
senhakulautakunnassa. Muutoksenhakulau-
takunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa
ei sovelleta hallintolainkäyttölain 11 luvun
säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhaus-
ta. Menettelystä päätöksen poistamisessa
on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä
hallintolainkäyttölaissa säädetään valituk-
sesta.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tou-
kokuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämän lain voimaantullessa vakuutusoi-
keudessa vireillä olevat tämän lain 31 §:n 1
momentissa tarkoitetut poistohakemukset
ratkaistaan vakuutus oikeudessa.
